

§ 300

Dnr KS 2019/01267-4.4.1

Beslut - Svar på motion från (V) om att rädda insekterna

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Reservation

Anna Maria Romlid (V) reserverar sig mot beslutet och lämnar följande skriftliga reservation:

"Det är bra att det idag finns mål för att bevara insekterna men det vi ställer oss tveksamma till i svaret är när miljö- och konsumentnämndens yttrande med följande skrivning " Nämnden anser att arbetet skulle kunna utvecklas ytterligare till exempel genom skötsel av grönytor som gynnar insekter och att ställa krav på den jordbruksmark som staden arrenderar ut. Nämnden bedömer dock att detta kan lyftas in i de styrdokument som redan finns framtagna." Med det yttrandet blir det tydligt att staden fortfarande har en hel del kvar att jobba på och utveckla. Dessutom är det utvecklingsområden som kommit till efter att vi lämnat in vår motion som vi ser är en grund till det. Vi kan inte heller se i motionssvaret att det finns en sammanhållen strategi för att bevara och utveckla arbetet insektslivet i kommunen. "

Ärendebeskrivning

Anna Maria Romlid, Lars Nordin, Hawar Asaiesh, Olle Kvarnryd och Vicktoria Bagi, alla från Vänsterpartiet har i en motion med rubriken Motion från (V) om att rädda insekterna föreslagit att Västerås stad ska ta fram en sammanhållen strategi eller ett styrdokument för att bevara och utveckla insektslivet i kommunen.

Kommunfullmäktige har den 19 juni 2019 §181 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till Miljö- och konsumentnämnden och Tekniska nämnden.

Miljö- och konsumentnämnden och Tekniska nämnden har inkommit med remissvar.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd mot bakgrund av att det redan pågår ett arbete med att ta fram en ny natur- och kulturmiljöplan där detta ingår och att bevarande av insekter också finns med i flera andra av stadens nuvarande styrande dokument.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Yrkanden

Anna Maria Romlid (V) yrkar bifall till motionen.

Anna Thunell (MP) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag, det vill säga att motionen inte ska föranleda någon ytterligare åtgärd.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut: dels stadsledningskontorets förslag att motionen inte ska föranleda någon ytterligare åtgärd som Anna Thunell (MP) yrkat bifall till och dels Anna Maria Romlids (V) yrkande att motionen ska bifallas. Ordföranden föreslår en beslutsgång som innebär att de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner beslutsgången.

Ordföranden låter kommunstyrelsen ta ställning till förslagen och finner att kommunstyrelsen har beslutat enligt stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen
Anna Jungmarker
Epost: anna.jungmarker@vasteras.se

Kopia till
Miljö- och konsumentnämnden
Tekniska nämnden

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (V) om att rädda insekterna

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Ärendebeskrivning

Anna Maria Romlid, Lars Nordin, Hawar Asaiesh, Olle Kvarnryd och Vicktoria Bagi, alla från Vänsterpartiet har i en motion med rubriken Motion från (V) om att rädda insekterna föreslagit att Västerås stad ska ta fram en sammanhållen strategi eller ett styrdokument för att bevara och utveckla insektslivet i kommunen.

Kommunfullmäktige har den 19 juni 2019 §181 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till Miljö- och konsumentnämnden och Tekniska nämnden.

Miljö- och konsumentnämnden och Tekniska nämnden har inkommit med remissvar.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd mot bakgrund av att det redan pågår ett arbete med att ta fram en ny natur- och kulturmiljöplan där detta ingår och att bevarande av insekter också finns med i flera andra av stadens nuvarande styrande dokument.

Beslutsmotivering

I Miljö- och konsumentnämndens yttrande beskriver nämnden att minskningen av insekter är en angelägen fråga och att Västerås stad redan idag arbetar utifrån mål som kan förbättra insekternas levnadsvillkor. Det handlar bland annat om minskad användning av bekämpningsmedel genom alternativa metoder och att värna natur- och kulturvärden i tätortsnära grönstruktur. Nämnden anser att arbetet skulle kunna utvecklas ytterligare till exempel genom skötsel av grönytor som gynnar insekter och att ställa krav på den jordbruksmark som staden arrenderar ut. Nämnden bedömer dock att detta kan lyftas in i de styrdokument som redan finns framtagna.

Tekniska nämnden anger i sitt svar att kunskapen finns i organisationen och ämnet behandlas inom befintliga planer så som grönstrukturplanen, handlingsplan för natur- och kulturmiljön i Västerås samt Västerås stads handlingsplan för yt- och grundvatten. En ny handlingsplan för natur- och kulturmiljö håller på att tas fram. Där föreslås det bland annat att studera och

förbättra de ekologiskt funktionella nätverken för pollinerande insekter. Det föreslås också kommunikationsinsatser för medarbetare inom kommunen som kan påverka den biologiska mångfalden i sin verksamhet men inte dagligen håller sig uppdaterade inom området. Tekniska nämnden ger också förslag på vad som behöver göras för att förbättra för insekterna som fler betande djur, ändrad slåtter och mer död ved. Här föreslås också angreppssätt som att åtgärder i första hand ska hanteras inom befintliga handlingsplaner och att lyfta fram insekterna i den nya handlingsplanen för natur och kulturmiljö. Informationsarbetet kring biologisk mångfald till politiker, tjänstemän och allmänhet måste också bli tydligare så att de vet vad kommunen faktiskt gör och vad var och en kan göra för att gynna insekter och annan biologisk mångfald.

Stadsledningskontorets överväganden

Som både Miljö- och konsumentnämnden och Tekniska nämnden anger finns det redan idag styrdokument för att bevara och utveckla insektslivet i kommunen. Stadsledningskontoret håller med nämnderna i bedömning att något ytterligare styrdokument kring bevarande av insektslivet inte behövs utan detta kan utvecklas ytterligare i befintliga styrdokument vilket enligt Tekniska nämnden kommer att göras i samband med framtagande av den nya Natur- och kulturmiljöplanen. Med hänsyn till att det redan finns ett pågående arbete kring detta bör motionen lämnas utan ytterligare åtgärd.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslut i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Hållbar utveckling

Insekter har en mycket viktig roll i ekosystemen som pollinatörer, nedbrytare och föda åt andra djur. När dessa minskar i antal får det stora konsekvenser för exempelvis matproduktion. Detta kan i förlängningen påverka möjligheterna att nå det globala målet Ingen Hunger som har ett delmål om hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder. Även mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald med delmålet Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer påverkas om inget görs för att bevara insektsarterna.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Christin Tjärnheden
Direktör Strategisk
sammansättning

§ 124

Dnr MOKN 2019/00091-1.7.1

Remiss - Motion från (V) om att rädda insekterna

Beslut

Förslag till yttrande godkänns och överlämnas till Kommunstyrelsen

Miljö- och konsumentnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har skrivit en motion om att rädda insekterna. I motionen föreslås att Västerås stad ska ta fram en sammanhållen strategi eller ett styrdokument för att bevara insektslivet i kommunen. Motionen har remitterats till miljö- och konsumentnämnden för synpunkter.

Yrkanden

Monica Stolpe Nordin (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen

kommunstyrelsen@vasteras.se

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
Maria Lundin
Epost: maria.lundin@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen
kommunstyrelsen@vasteras.se

Miljö- och konsumentnämnden

Yttrande till Kommunstyrelsen om motion från (V) om att rädda insekterna (Kommunstyrelsens dnr KS 2019/01267)

Förslag till beslut

Förslag till yttrande godkänns och överlämnas till Kommunstyrelsen

Miljö- och konsumentnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har skrivit en motion om att rädda insekterna. I motionen föreslås att Västerås stad ska ta fram en sammanhållen strategi eller ett styrdokument för att bevara insektslivet i kommunen. Motionen har remitterats till miljö- och konsumentnämnden för synpunkter.

Synpunkter

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen instämmer i det som förs fram i motionen om att minskningen av insekter är en mycket angelägen fråga där även kommunernas arbete har en viktig roll. Ett rikt växt- och djurliv är ett av våra 16 nationella miljömål, och de arter som ligger sämst till i Sverige enligt ArtDatabankens rapportering 2014 är fjärilar och landlevande skalbaggar.

Redan idag arbetar vi i Västerås stad utifrån mål som kan förbättra insekternas livsvillkor:

- Miljö och hälsoskyddsförvaltningens handläggarstöd för användning av kemiska bekämpningsmedel inom Västerås tätort från 2014 anger exempelvis utgångspunkten att det inte är tillåtet att använda kemiska bekämpningsmedel inom Västerås tätort. Med några väl motiverade undantag ska alternativa metoder till kemisk bekämpning alltid användas. Handläggarstödet används i förvaltningens handläggning av anmälnings- och tillståndsärenden.
- I Västerås stads handlingsplan för yt- och grundvatten 2019-2021 finns exempelvis en åtgärd som anger att andra metoder än kemiska bekämpningsmedel ska användas vid skötsel på hårdgjorda ytor och parkmark.

- I Handlingsplan för natur- och kulturmiljön i Västerås 2010-2020 finns målsättningar om att Västerås stad ska ha en gynnsam utveckling av biologiska och kulturella värden kopplade till ängs- och betesmarker och att natur- och kulturvärden ska värnas och utvecklas i Västerås tätortsnära grönstruktur. Handlingsplanen innehåller även åtgärder för hur dessa mål ska kunna uppnås.

Arbetet med att gynna insekter i kommunen skulle kunna utvecklas ytterligare, till exempel genom mål för skötsel av ytor, såsom till exempel att fler gräsytor ska skötas på sätt som gynnar insekter. Västerås stad skulle också kunna ställa krav som gynnar insekter på den jordbruksmark som staden arrenderar ut. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen gör dock bedömningen att det är möjligt att lyfta in mål och åtgärder för att bevara och utveckla insektslivet i kommunen i de styrdokument som redan finns framtagna.

Bilaga till nämnden

Motion från (V) om att rädda insekterna

§ 189

Dnr TN 2019/00617-1.7.1

Yttrande över motion från (V) om att rädda insekterna

Beslut

1. Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har skrivit en motion om att rädda insekterna. I motionen föreslås att Västerås stad ska ta fram en sammanhållen strategi eller ett styrdokument för att bevara insektslivet i kommunen. Motionen har remitterats till tekniska nämnden för synpunkter.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har i tjänstutlåtande, daterat den 5 november 2019, lämnat förslag till beslut:

1. Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till teknik- och fastighetsförvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Teknik- och fastighetsförvaltningen
Kerstin Isaksson
Epost: kerstin.charlotta.isaksson@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen

Tekniska nämnden

Tjänsteutlåtande - Remiss - Motion från (V) om att rädda insekterna

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har skrivit en motion om att rädda insekterna. I motionen föreslås att Västerås stad ska ta fram en sammanhållen strategi eller ett styrdokument för att bevara insektslivet i kommunen. Motionen har remitterats till tekniska nämnden för synpunkter.

Beslutsmotivering

Hotbilden mot insekter

Det är alldeles riktigt att vi står inför ett stort utdöende, på artnivå, samt att det redan har skett ett minskning av många organismgrupper på mängdnivå (det vill säga att *antalet* insekter och fåglar har minskat drastisk). Det stämmer också att detta är en katastrof för mänskligheten, och att ett massutdöende bland insekter hotar vår matproduktion. Det finns alltså all anledning att arbeta med det här problemet på alla nivåer, även den kommunala. Däremot är det inte säkert att det är ett nytt kommunalt dokument som behövs. Kunskapen finns redan inom organisationen, och behandlas inom befintliga planer, men det är inte alltid man har tid eller resurser att genomföra åtgärder i planerna, och det har inte alltid kommuniceras utåt vilka åtgärder som faktiskt genomförs.

Av de 16 nationella miljökvalitetsmålen, kan flera kopplas till insekternas bevarande, men kanske framför allt:

- 4. Giffri miljö
- 7. Ingen övergödning
- 8. Levande sjöar och vattendrag
- 11. Myllrande våtmarker
- 12. Levande skogar
- 13. Ett rikt odlingslandskap
- 15. God bebyggd miljö
- 16. Ett rikt växt- och djurliv

Dessa miljömål behandlas redan i flera av våra kommunala styrdokument.

Det finns många bidragande orsaker till att mängden insekter minskar, och flera av dem är troligtvis inte kända. Två skäl som nämns i motionen från V är kemikalieanvändning och förändrad markanvändning. Förutom de förändringar som nämns, såsom igenväxning och ändrad odling, har också utdikning av våtmarker och minskad mängd död ved varit negativa för insekter. Dessutom störs insekter och andra djur av ljusföroreningar (mängden artificiell utomhusbelysning på jorden ökar med två procent per år) – de fastnar i lampsken om nätterna när de egentligen skulle söka föda eller partner. Klimatförändringarna är givetvis ett stort hot även mot insekter.

Insekter i Västerås stads styrdokument

Exempel på kommunala styrdokument som direkt eller indirekt behandlar insekternas situation är Grönstrukturplanen, Västerås stads handlingsplan för yt- och grundvatten samt Handlingsplanen för natur- och kulturmiljön i Västerås.

Grönstrukturplanen

Inom arbetet med att ta fram en ny grönstrukturplan, har man exempelvis gjort en kartering av ekologiskt funktionella nätverk av ädellövsskog och tallskog, i första hand i syfte att få ett underlag för att gynna insekter kopplade till dessa typer av skog.

Västerås stads handlingsplan för yt- och grundvatten

Inom ramen för Västerås stads handlingsplan för yt- och grundvatten, kommer man att anlägga en stor vattenpark vid Johannisberg, och det pågår också ett arbete för att finna lämpliga miljöer för att fördröja våtmarker i skog – en åtgärd som också gynnar många insekter.

Handlingsplanen för natur- och kulturmiljön i Västerås

Flera mål och åtgärder i Handlingsplanen för natur- och kulturmiljön som är just riktade mot insekter. Åtgärder som utförs inom ramen för natur- och kulturmiljöarbetet är till exempel veteranisering av träd (åtgärder som får träd att åldras i förtid) och utplacering av faunadepåer. Landskapet hålls, i begränsad omfattning, öppet med hjälp av betesdjur. Framför allt i några reservat (Sundängen, Frösåker och Gäddeholm) genom arrendekontrakt, men även med djur från Vallby friluftsmuseum, på vissa håll inne i tätorten. (Informationen kring denna typ av åtgärder kan absolut bli bättre, och vi skulle kunna göra mycket mer.) Det har också gjorts inventeringar av kärlväxter på utvalda ytor på kommunal mark. Syftet med dessa inventeringar är att vi ska kunna använda befintliga betesresurser på bästa sätt, så att betesdjuren går där de gör störst nytta. Utifrån detta har det också påbörjats ett arbete för att finna insektsmiljöer inom Västerås tätort, så att vi här ska kunna stärka ekologiskt funktionella nätverk för insekter även på gräsmark. I samarbete med Länsstyrelsen genomförs åtgärder längsmed Badelundaåsen, för att gynna sandlevande insekter, med hotade arter såsom stortapetsarabi, svartpälsbi och fibblesandbi som målarter. (I och med att man gynnar de allra känsligaste arterna, gynnar man många andra arter på köpet.)

Ny handlingsplan för natur- och kulturmiljön i Västerås

Det ska tas fram en ny handlingsplan för natur- och kulturmiljön i Västerås under 2020, och natur- och kulturmiljögruppen har flera förslag på förbättringar av handlingsplanen. De som berör insekterna är:

- Att man slår samman målsättningarna om Grönstruktur i tätort och Ekosystemtjänster, till en målsättning om Grön infrastruktur, där ett mål är att studera och förbättra de ekologiskt funktionella nätverken för pollinerande insekter (bland annat genom tätorten).
- Att ett nytt målområde skapas för kommunikation. Många av förändringarna som krävs i det kommunala arbetet för en ökad biologisk mångfald, är kopplade till verksamheter där man inte kan förväntas hålla sig uppdaterad dagligdags om frågor gällande biologisk mångfald – såsom underhåll och anläggning av vägar, exploatering och så vidare. Natur- och kulturmiljögruppen har därför tänkt utforma någon form av kommunikationspaket, eventuellt med mikroutbildningar riktade till utvalda medarbetare på olika förvaltningar och kommunala bolag. Ämnen för mikroutbildningar som har diskuterats är invasiva främmande arter och hantering av träd vid schaktning. Mikroutbildningar gällande insekter borde kunna rymmas inom detta. Även information till allmänheten när det gäller insekter skulle kunna rädda många insektsliv (bara att minska människors rädsla kan ha stor effekt).

Vad som behövs för att förbättra insektssituationen

Det som skulle förbättra situationen för insekter, är bättre anpassad skötsel av gräsmarker. Om kommunen hade tillgång till fler djur (kor och får, i första hand), skulle dessa kunna beta på fler områden både i tätorten, och utanför (i Uppåkersskogen, Önstensborgsskogen, Badelunda naturreservat, samt även i flera av stadsdelsskogarna). Flera av stadens gräsmattor har ännu en flora av insektsgynnande arter, som skulle må bra av en ändrad slåtter. Att ändra slåttern på grönområden som inte används för exempelvis spontanidrott, skulle heller inte inkräkta negativt på friluftslivet, utan säkert upplevas som positivt. Det skulle kunna innebära en liten kostnad när det gäller att investera i annan utrustning, men det skulle troligvis inte fördyra grässlåttern på lång sikt, utan det skulle t.o.m. kunna innebära en lägre kostnad.

Åtgärder som verkligen skulle gynna insekter i Västerås är:

- Fler betesdjur som håller landskapet öppet på lång sikt.
- En förändrad grässlåtter, med slåtter en eller högst två gånger per år, där gräset slås med skärande redskap, och transporteras bort efter några dagar.
- Fler våtmarker och småvatten.
- Fler sandblottor, där sandlevande insekter kan lägga ägg.
- Mer död ved.

Förvaltningen ser att ett lämpligt angreppssätt kan vara att

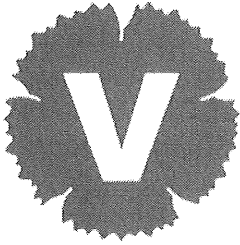
- Åtgärder för att främja insekter i första hand behandlas inom befintliga handlingsplaner (såsom Handlingsplanen för natur- och kulturmiljön i Västerås).
- Insekterna lyfts fram mer i den nya handlingsplanen för natur- och kulturmiljö, som ska tas fram under 2020.
- Natur- och kulturmiljögruppens informationsarbete kring biologisk mångfald blir tydligare, så att politiker, tjänstemän och allmänhet både får veta vad kommunen faktiskt gör, och vad var och en kan göra, för att gynna insekter och annan biologisk mångfald.

Hans Näslund

Direktör

Lars Wiberg

Enhetschef

Motion till Västerås kommunfullmäktige

Rädda insekterna

Insekternas liv och livsbetingelser kanske inte tycks vara en kommunal fråga. Men riktigt så enkelt är det inte, för den stora minskningen av insekter hotar på sikt faktiskt vår matförsörjning i Sverige och Västerås eftersom pollinerande insekter är avgörande för jordbruket, trädgårdsnäringen och den vilda naturen. En miljon växt- och djurarter hotas av utrotning redan inom de närmaste årtiondena enligt en rapport av FN:s expertpanel för biologisk mångfald. I Tyskland levererades nyligen en studie som visade på en upp till 75 procents minskning av flygande insekter sedan 1989. Forskningsläget i Sverige är torftigare men de lokala studier som finns visar på kraftiga nedgångar i insektspopulationerna också här.

För att verkligen lösa problemet krävs statliga insatser, bland annat handlar det om att se till att förändra jordbruksstödet för att se till att bönderna tjänar på att se till att det finns mer blommande växter runt åkrarna och att ändra skogspolitiken. Men också kommunerna kan göra mycket åt problemet.

Förutom användning av kemiska bekämpningsmedel är en viktig förklaring till insektsdöden att landskapet förändras. Det gäller både marken vi använder för odling och bete som växer igen, och stadsmark och parker som blir allt mindre attraktiv för insekter. För att åtgärda detta gäller det framför allt att få fram mer mark med blommande växter både på landet och i staden. Västerås stad arbetar redan i någon utsträckning med frågan via sådant som ekologisk kompensation och ökade inköp av ekologiska grödor. Vi menar dock att man kan göra mer, bland annat genom att planlägga mer mark och undersöka vilken parkmark i staden som kan vara gynnsam för blommande växter. Detta görs bäst på ett sammanhållet och strukturerat sätt då ansvaret ligger hos flera nämnder och bolag.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige att besluta:

– Att Västerås stad ska ta fram en sammanhållen strategi eller ett styrdokument för att bevara och utveckla insektslivet i kommunen.

Anna Maria Romlid

Lars Nordin

Hawar Asaiesh

Olle Kvarnfyd

Viktorija Bagi